

M A G Y A R M E R K U R

1789-dik esztendőben.

A' Róm. Csász. és Apost. Kir. Fels. különös engedelmevel.

Szombaton Bóldog-Afzszony-Havának 17-dik Napján.

Otzakovnak el-vételénél történt nevezetes dolgok.

Ha az E. Olvasók közzül némellyek, a' mint nem igen vélném, meg-ütköznének abban, hogy egynéhány leveleimben Otzakovot hozom elé; egyebet mentségemre nem hozhatok elé, hanem hogy jelesebb és emlékezetesebb ujjontan történt dologról nem tehetek emlékezetet, mint Otzakovnak el-vételéről. Ettől függ vagy hamar való meg-békélés a' Törökökkel, vagy a' hadakozásnak keményebb folytatása. A' kik az előbbeni dolgokról értekeztek, azok tudják, hogy a' Törökök nagyobb részént az okbul indítottak háborut az Oroszok ellen, hogy az el-vesztett Krimia't visszfa nyerhefsék. Otzakovban volt a' legnagyobb reménységek; és ha ezen erős várat meg-tarthatták volna, még talám próbálhatták volna szerentséjeket Krimia tartománynak el-nyerésére. Nem tsak

E

a'

a' reménység tünt-el előttök most, hanem retteg Konstantzinápoly; mert a' diadalmas Oroszok fegyverrel marokban kényszerithetik Konstantzinápolyt és a' Török Dívánt arra, hogy a' békéllésnek olly fel-tételei a' írja magát, a' millyent a' győzők elejbéje adni fognak. Reá fognak e állani a' meg-alázó fel-tételekre, vag pedig mindent kotzkára vetni, idővel meg-válik. — Dítsekedni láttatnak az Oroszok azzal, hogy Oztakovot el-nyerték; mert, szokás ellen bővebb tudósítást kat veszünk most az Orosz táborból. Azon írásban mellyet a' kurér Bétsbe hozott, igen kevés szókkal vagyon a' dolog meg-írva; de mint maga szemeivel látó bizonyság a' kurér képében járó Májor e' következendő tudósítást adja: Midőn Sz. Miklós napja előtt az Oroszoknak fő innepén, a' Tisztek csoportosan Petemkin Fejedelemnek közöntésére mentek volna, ez a' Fő Vezér kérdezé: "Uraim, mit beszéllnek a' hadseregénél felőlök és Oztakovról?" „Egyes felelettelmondának ezek: „Az egész sereghen forr a' kívánság, ezen várnak él-vételére, és elébb nem nyugszik, még ez a' nagy remek munka véghez nem mégyen. „Nofsz, felele a' Fejedelem, e' légyen tehát a' mi fogadásunk: Győzzünk vagy mindent el-veszejtsünk. Az óltatól fogva alattomban estenek - meg a' készültek a' nagy ostromra; és Decemb. 17 - én nap' virradta előtt kezdődött már a' Törököknek rettenetes veszedelmek. Mintegy 14000 Oroszok vóltanak rendelve a' vár-falakra való fel-hágásra, és a' többi hadi sereg fegyverben álla. Az Oroszok háromszor verettettek a' falakról, és tsak azután, hogy a' puska-por ház fel-vette-tett volna, nyerték-el a' diadalmi koszorút. A' Tisztek közzül egy Frantzia Gróf Damas és Morelli, egy Olasz, nagy nevet szerzett magának az ostromnál. Egy-néhány óráig tartott az ostromlás, és viaskodás, és

ífo-

ifzonyu vala az öldöklés és vér-ontás. A' fok ágyukon és fegyvereken kívül, mellyeknek számát ez előtt való levélben meg-irtam vala, annyi vélt az eleség a' várban, hogy két esztendőre is be-érhettek volna vele. Tsak kész pénz is 2 milliom piafter találtatott, melly a' mi pénzünk szerént 2 milliom és két száz ezer N. forintokat téfzen — A' hideg olly irgalmatlan vala, hogy naponként a' strá'sán meg-fagytak a' katonák. Az ostromlásban dühöfsen viaskodának a' Törökök, mivel nem mehettek alkura az Orosz Vezérrel. A' kommandirozó Basának annyira neki keferedett a' szíve, hogy boszúságában maga kezével 12 Oroszokat leviga, míg végtére maga-is, az Oroszoktól körül vétetvén el-fogattaték, és a' mint hallatik, az ő feleségei és ágyosai nagyobb részént el-vesztenek, mivel a' leg-nagyobb veszedelemben a' régi Amazonok módjára forgatták magokat, és keményen ellent állottanak.

Ezen jeles és szerentsés ostromnak többi környülállásai külömbféle módon irattatnak - le. Némellyek azt mondják, hogy a' hadi feregek magok esedeztek a' parantsolatért, hogy az ostromhoz fogjanak, és eltökélették magokban, hogy inkább ditsőséges halált halnak az ellenség' fegyvere által, hogy sem a' hideg miatt veszfzenek el; mások azt vitatják, hogy Potemkinhez Petersburgból jött intéfek indították ötet ezen veszedelmes tsapásnak véghez vitelire. Még egy más oka-is lehetett; mert Decemb. közepe felé meg-szükült volt az Orosz fereg az élés dolgában, és a' pálinka, az Oroszoknak élesztő itala, elfogyott; a' fok akadályok miatt pedig nehéz volt az oda vitel. Még egyszer a' várbélieknek jelentetett, hogy adnák-fel a' várat; de ellenkező válasz jöven, 14000 Oroszok önként ajánlották magokat, a' falakra való fel-mászásra. Tsak azt kérték, hogy mind a' mit prédában nyernek, ki-

ban majd meg-fagytunk; de a' szép atyafiság és bajtárság egy szép vigafsága embernek utolsó állapotjaiban - is. „

A' közelebb múlt napokban érkeztek Budára a' N. Efszterházi Antal gyalog Regementjéből ki-szedetett rekruták mintegy 400-an, a' kik Erdödy Húszár Regementjéhez által-vitetettek. Nagyobb része ezen fiatal legényeknek született Magyarokból áll, a' kik szép természetekkel, és vidám tekintetekkel örvendeztetik az ide valókat. Igen-is be-illenek ama szép sereg közzé, a' mellynek híre 's neve fenn-volt és fenn-marad az utolsó maradékoknál-is.

A' kemény hideg valamennyire meg-füint már a' kegyetlenkedéstől és lágyabb időket várhatunk ezután. Iszonyu fok embereket és állatokat altatott-el a' hideg mindenütt. Farkasok kóborlottanak az úton és a' falukon. Miletitsen, Báts Vármegyében egy ember már 11 farkasokat ölt vala meg; midőn végtére a' többiek hatalmat vettek rajta és széllyel-szaggatták. Az agyon-vert farkasok körül fekütek az ő tsontjai a' tsizmában és azok mellett a' tsákány, mellyel olly erősen védelmezte magát a' ragadozó állatok ellen. Ugyan azon időbéli hidegben Vurmzer Regementjéből két Húszár, a' kik leveleket vittének vala Szigetre, az úton meg-fagytanak. Zomborból Pétsre menő meggyógyult katonákból egynehányan meg-fagytak, és Baranyavár és Siklós között egy posta-legény meg-mevedett.

Decemb. utólja felé Pálffy Regementjéből egy köz-legény Gradiskárol betegen vitettetett Csernekbe a' katonák-ispotályjába; az ő betegsége meg-rozfszabbult, és végtére holtak lenni tartatott. A' betegek közül forgolódo- eg-ottan meg-jelenének, és a' vélt holt testet koporsóba fekteték és arra rendelt kamarába tévék. E' történt éjtszakán 3 órakor; 6 óra felé jön valaki a' mellette lévő ba-

rátok klastromának tseléd' szobájába és a' kementzéhez me-
gyen melegedni. Történetből bé-lép a' szobába egy a' be-
tegek ízolgáji közzül, és tsak el-bámula azon, hogy
meg-hóltkatonát ott látta; leg-először is azt kérdé tőle
„ hát te mit tsinálsz itten? hiszem már meg-hóltál, „
a' katona tsendeselmével ezt felelé: „ Egy kevéssé meleg-
szem a' kementze mellett, és, a' mennyire tapasztalom
még nem hóltam-meg. „ A' katonának betegség
el-múlt, ugy hogy reménysége vagyon, többször
a' kementze mellett melegedni. — Ehhez hasonl
történet történt a' múlt nyáron egy katona ispotályban
Két legényt, egyike Magyar a' másika Német vala-
mint halottakat mezítelen bé-vittek vólt a' halottak
kamarájába. Kevés idő jártatva meg-éled a' Magyar
és körül tekéntvén mindenfelől a' hólt testeket látja
Meg-nem fejtete azt magától, miért tették légye-
oda; meg-haraguvék és katonáfsan szitkozodni kezdé
A' kemény szavak bé-hatnak a' Németnek fülébe, és
fel-ferkentik halálos álmából. Hallja a' fok hólt teste-
közzül a' ízót, és kísértetnek vélvén azon mezítelenek
ki-fut a' kamarából. A' Magyarinak sem lévén több
kedve a' hóltak között maradni; utánna szalad. Az
ajtó-felé szemközt jöve egy ispotálybéli szolga, és
a' mint meg-látja ezeket a' mezítelen katonákat, meg-
rémül és ő is meg-futamodik előttök. Mások meg-lát-
ták a' dolgot, és a' tréfának véget vetének.

Nagy Váradi utóbbi tudósítáfsokként, az ottan
lévő beteg és meg-sebesedt katonáknak száma, a' melly
nem régenten 5000 fel-ment, még mindedig elég nagy;
a' nagyobb része a' Kóptalanbéli Urak' házaiba szállit-
tatott. Az emberi szeretetnek szép példáját adja a'
oda való Kóptalanbéli Ur Forgáts Gróf, a' ki önként
a' betegeknek oda engedte az ő palotáját, és egéfség-
gének vefzedelmével a' betegek között lakik, a' hol egy
szobával elégzik-meg; a' ki éjjelnappal a' betegeknek

segítségére szívettenl siet, és az által az emberi nemzetért és a' Hazáért érdemet szerez magának. Az emberi szívettennek gyakorlásában az érdemes Püspöknek, Kalataynak, példáját követi, a' ki értésül adta vala: hogy az ő palotáját Váradon, és ha a' szükség hozná magával, az ő tulajdon ágyát-is a' beteg katonáknak engedné; a' ki példás meg-alázással minden szegényt testvérének tart és vele bánik, és az ő rendjének becsületire a' Sz. Sakramentomoknak ki-szolgáltatását az ő leg-kedvesebb kötelelségei közzé számlál.

A' mint hiteles tudósításkbul veszfzük, Gallitziára 50000 koretz zab vettetett; és ezen kívül 10000 rekrutákat kell neki állítani. Közönséges vélekedés az, hogy a' Rája vagy Khotim vidéke, akarmiképpen legyen idővel a' békefség-kötés, soha többé Török kézre nem fogna jutni. Egyszersmind az hallatik hogy az Oroszoknak az ő téli szállásokon nem szabad a' meghatározott kerületen által ki-terjeszteni magokat annyival sem a' fellyebb nevezett Rájába, és hogy a' Kóburg Hertzegnek tökéletes hatalom adatot arra, hogy akarmelly dologhoz az ő maga ítélete szírent fogjon, a' nélkül hogy más Generáloktól tanátsot kérjen.

Ő Felsége a' R. Császár nem fog többé a' Pisai feredökbe menni, hanem egynéhány napok múlva, ha a' fok foglatofságai meg-engedik, Gallitziába utazni és egy úttal Khotimot meg-tekénteni.

Illyen kevés látzatya lévén a' meg-békéllésnek, a' F. M. Laudon a' jövő hónapnak 1. napján a' Horváth országi sereghez visszfa térni akar, és Koburg Hertzegnek ugyan azon hónapnak 26-a határoztatott-meg, a' mellyen az ő seregével indulni kelletik, ha tsak a' télnek keménysége meg-engedi.

Ő Felsége meg-parantsolni méltóztatott, hogy a' máriások és Kőrmötzi aranyok utóbbi felséges parantsu-

tsolatjáig a' kerülésben és kézben való forgásban m
radjanak, Budán Dec. 5-én. 1788.

Ján. 11-étől fogva a' hideg engedett, de a' h
lyett a' fok hó esett, úgy hogy a' nagy hó miatt
Pófták el-maradtak, és a' hogy az útasok beszéllik,
marha, ha az útból ki-tér a' hóban vész-el.

Pest mellett lévő tábóri ispotályból egyéb m
gyógyúlt katonákkal egyetemben 25 Törökök, a' k
a' keresztényi jó gondviseles által nyavalyájoktól és
halál torkából meg-menekedtek, a' kázfármába hoz
tattak. Milyen könnyü rabságot szenvedjenek ezek, ts
abból is ki-tetszik, hogy a' mi szegény meg-erőte
nedett katonáinknak gyalog kellett ballagniok, hol
a' Törökök tár-szekeren hozattattak-fel az ispotályb
— Nagy-Szigeten a' Dubitzai komendáns 30 Törökö
kel együtt meg-hólt.

Szemlinből Ján 5-én Miólta a' hó olly szokati
magofságra nevedett, az ólta a' Belgrádiak felől
hadi dolgokról semmi sem hallatik tsak; a' kemény h
degről és nagy szükségről vagyon a' beszéd egész S
rényben. A' fok jég miatt semmi őfzi termések ne
hozattathatnak; a' falukról pedig nem lehet várni, m
vel mindenütt fok a' katonaság és az utak meg-ro
lottak. Ez okáért minden eleség meg-drágult, u
hogy p. o. 1 tojás 7 krajtzáron és egy pár tyúk 1 f
rinton és azon fellyül el-kél, és szerentse ha kap
ember. A' fának szük-voltát napról napra jobban é
zük, a' mi a' Szemlini lakosoknak Pétervárárol hoz
tatott, az a' Dunán bé-fagyott. A' katonaságnak na
nehezen szereztethetik, és a' polgárság pénzen se
kap. A' Dunán 20 szekér-széna bé-fagyott és a' p
rafsztokat nem lehet arra kényszeríteni, hogy marháj
kat és életjeket veszedelemre adják.

P E S T E N N,

Nyomtattatott Patzkó Ferentz' betűivel.